

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2009. május 21.

SZLOVÁK NYELV

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A javítási-értékelési útmutatóban megadott megoldásokon kívül bármely helyes megoldás elfogadható.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Félpont és többletpont nem adható.
4. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyest pedig egyessel.

Példa:

11.	0	helytelen
12.	1	helyes

5. A pontszámok összesítése a külön lapon található összesítő táblázatban történik.
6. A vizsgán összesen 150 pont szerezhető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

A. Vizsgarész	B. Vizsgapont
Olvasott szöveg értése	30
Nyelvhelyesség	30
Hallott szöveg értése	30
Íráskészség	30
<i>Írásbeli összesen</i>	<i>120</i>
Szóbeli	30
<i>Összesen</i>	150

A vizsgapontok kiszámításához használja az Értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! Az Íráskészség vizsgarészben nincs szükség átszámításra.

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE**Részletes útmutató****1.**

1. c)
2. d)
3. a)
4. c)
5. d)
6. c)

2.

0.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
a)	-	f)	d)	-	c)	g)	e)	b)

3.

Štyri dni po vyplávaní (0) ..... z prístavu .... v Southamptone sa parník, ktorý bol (15) v *tom čase / vtedy* najväčším a údajne najbezpečnejším plavidlom na svete, (16) *potopil*. Spôsobila to (17) *ľadová kryha*, do ktorej Titanic narazil najmä preto, že jeho posádka (18) *podcenila* telegrafické upozornenia od lodí taktiež smerujúcich (19) *do Spojených štátov*. Keď ľadovú horu zbadali, bolo už neskoro. 1500 ľudí sa utopilo v studenom oceáne spolu so (20) *staviteľom* a (21) *kapitánom* lode, pretože sa nezmestili do (22) *záchranných člnov*.

Podľa svedkov ľudia dlho (23) *neverili*, že sa stalo niečo vážne, na lodi sa svietilo, hudba vyhrávala. (24) *Obyčajní robotníci* totiž zostali na svojich miestach do poslednej chvíle, ale nakoniec šli ku dnu podobne ako boháči (25) *z luxusných kajút* a chudáci z podpalubia.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok mennyi vizsgapontot jelentenek meg.

Dolgozatpont	Vizsgapont
25	30
24	29
23	28
22	26
21	25
20	24
19	23
18	22
17	20
16	19
15	18
14	17
13	16

Dolgozatpont	Vizsgapont
12	14
11	13
10	12
9	11
8	10
7	8
6	7
5	6
4	5
3	4
2	2
1	1

NYELVHELYESSÉG

Általános útmutató

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha közöttük van a jó megoldás.

1.

- (1) na
- (2) vo
- (3) pred
- (4) za
- (5) Do
- (6) pred
- (7) do
- (8) na
- (9) medzi

2.

- (10) životnom
- (11) telesného
- (12) dlhé
- (13) nezmenenou
- (14) celodennej
- (15) jednostranné
- (16) pasívnom
- (17) žiadne
- (18) pasívnym
- (19) intenzívnym
- (20) doplnkovou
- (21) svalových

3.

- (22) *zavládla*
 (23) *prešili*
 (24) *prijali*
 (25) *vyrástlo*
 (26) *dostalo*
 (27) *očakávat'*
 (28) *prist'ahovali*
 (29) *zaplnili*
 (30) *dohovorili*

4.

- (31) .. *príchode* ..
 (32) ... *stavby* ...
 (33) ..... √ .....
 (34) ...*všimnúť*' ...
 (35) .. *vetranie*...
 (36) .. *vyliezt'*....
 (37) ..... √ .....
 (38) ... *áut* ....
 (39) ... *horách/hore*....
 (40) ... *Pohyb* ....

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 40 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok mennyi vizsgapontot jelentenek meg.

Dolgozatpont	Vizsgapont
40	30
39	29
38	29
37	28
36	27
35	26
34	26
33	25
32	24
31	23
30	23
29	22
28	21
27	20
26	20
25	19
24	18
23	17
22	17
21	16

Dolgozatpont	Vizsgapont
20	15
19	14
18	14
17	13
16	12
15	11
14	11
13	10
12	9
11	8
10	8
9	7
8	6
7	5
6	5
5	4
4	3
3	2
2	2
1	1

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

Részletes útmutató

1.

1. b)
2. c)
3. d)
4. b)
5. c)

2.

Minden tartalmilag helyes válasz, illetve szinonima elfogadható. Nyelvi vagy helyesírási hibákat nem kell figyelembe venni, amennyiben a válasz érthető.

V koži kozmonauta

Podľa súkromnej (0) ..... americkej firmy ..... Space Adventures má mať každý človek možnosť (6) *vyskúšať si*, aký pocit je byť kozmonautom. (7) *Obidva* plánované kozmické prístavy by mali vzniknúť v Ázii, jeden v Singapure, druhý v (8) *Spojených arabských emirátoch*. Autori projektu (9) *ponúkajú návštevníkom* vesmírnych prístavov skúsenosti z preťaženia pri vysokom zrýchlení na centrifúge, (10) *plávanie* vo vzduchoprázdne, vesmírne prechádzky, (11) *lety do výšky*, z ktorej možno obdivovať zakrivenie (12) *Zeme* a kompletne jednodňové programy astronautov, v rámci ktorých návštevník (13) *na vlastnej koži* spozná možnosti života vo vesmíre. Kozmické lode s názvom Explorer sú projektované pre (14) *päťčlennú posádku*. Pretože iniciátori vesmírneho projektu zatiaľ nezohnali potrebné (15) *peniaze/financie*, nie je isté, kedy sa vesmírna turistika odštartuje. Malo by to však byť (16) *v najbližších rokoch*.

3.

Parížsky sen	Áno	Nie
(0) Bývalý slovenský krasokorčuliar dnes býva v Paríži.	X	
(17) Päť rokov vystupoval v krasokorčuliarskej šou Holiday on Ice.		X
(18) Pôvodným povoláním je právnik.		X
(19) Prvé dva roky v Paríži pracoval ako tréner.	X	
(20) Spolu so svojim známym je majiteľom luxusného hotela v centre Paríža.		X
(21) Hotel Moderna bol pôvodne skromnou ubytovňou.	X	
(22) V hoteli Moderna ešte nikdy nebýval žiadny Slováčok.		X
(23) Hotel prijíma výhradne organizované zájazdy.		X
(24) Reklama v lietadle bola zbytočná.	X	
(25) Veľa bývalých krasokorčuliarov má dnes reštauráciu, obchod či hotel.		X

Szövegek

1)

Kankán

Nedávno sme kráčali domov, bol ospanlivý podvečer a ako je to v našom rodnom meste zvykom, kľučkovali sme s očami upretými na asfalt chodníka posiateho drobnými kôpkami a večne sme sa vzájomne upozorňovali. „Pozor, aj tu je jedno, aj tam je jedno!“ – keď Dorka predniesla svoj najnovší plán. Zostaví videohru. Podstata hry je jednoduchá: jednoduchý Budapešťan sa usiluje dostať sa domov bez toho, aby do toho nešliapol. Ak do toho predsa len šliapne, vybuchne. Hra má štyri stupne. Pre začiatočníkov je XIII. obvod, potom nasledujú stále ťažšie miesta, VI. a VIII. obvod, posledný je VII., ale ten sa počíta už za majstrovský stupeň.

„No nie“ – prehovorí Benjamín – „to sa jednoducho nedá urobiť! Kto sa chce zúčastniť takej hry, ktorú nemožno vyhrať?“ A povedal by aj ďalej, ale vtom zareval a niečo také, že som ho musel upozorniť: „Hovor krajšie!“ Odbehol a rozžiarený sa vrátil naspäť: topánky si nečistil hocikde, ale na kolese jedného BMW. Napomenul som ho. Keď už sa stala nehoda, tam je obrubník. Na to mi odsekol: BMW bezočivo obsadí pol chodníka, nedostať sa k obrubníku. Uznal som jeho argumentáciu. Dorka sa rozžiarila. Teraz jej prišlo na um, že hru možno spestriť aj senzačnými trikmi. Napríklad, keď niekto do toho šliapne ako prvý, ale do troch sekúnd si očistí topánky na pneumatike BMW, nevybuchne, ak však prekročí stanovený čas, ozve sa poplašný signál a predsa len vybuchne. Okrem toho pred hráča nečakane pribehnú psy a „čupnú si“. Takže bude nútený zmeniť smer, ale keď sa práve bude vyhábať, skupina zametačov pred ním očistí chodník. Bude to super videohra, to je už raz isté. Účastníci musia bežať s vysoko zdvihnutými kolenami, aby splnili naprogramovaný čas. A bude sa volať ...

Po dlhej diskusii sme sa vzhľadom na tanečné kroky tvoriace súčasť hry dohodli na provizórnom pracovnom názve: Uličný kankán. Pre začiatok to stačí. Pretože kankán som navrhoval ja, váhavo som sa pýtal, či ho poznajú? S prekvapením sa na mňa pozreli: „Kde to žiješ, ty otec?“ a brat so sestrou sa postavili na chodníku, akoby boli zmiešaný zbor s nápadne malým počtom členov a nad hlavným mestom sa vznášalo bezchybné spracovanie Offenbachovho Kankánu.

2)

V koži kozmonauta

Splniť odveký sen ľudstva sa snaží americká firma Space Adventures z Virgínie, ktorá ako jediná súkromná spoločnosť na svete úspešne vykonala vesmírny let. Podľa jej predstáv by mal každý človek mať možnosť vyskúšať si, aké je to byť kozmonautom, prechádzať sa v otvorenom vesmíre, voľne si plávať v podmienkach bezzvážového stavu alebo obdivovať zakrivenie planéty.

Po troch rokoch plánovania a prieskumov sa zrodili prvé dva scenáre, podľa ktorých by prvé dva kozmické prístavy mali vzniknúť v Ázii. Jeden v Singapure a druhý v Spojených arabských emirátoch.

Autori projektu ponúkajú návštevníkom vesmírnych prístavov jedinečné skúsenosti. Pocity z preťaženia pri vysokom zrýchlení na centrifúge, ktorú si musia vyskúšať všetci kozmonauti. Skúsia aj plávanie vo „vzduchoprázdne“, kde, pravdaže, bude vzduch, lebo vákuum bude iba simulované. Napodobnené, v špeciálnych nádržiach s upravenými podmienkami, budú aj prechádzky vo vesmíre, pričom človek bude mať tie isté pocity ako skutočný kozmonaut. Prevádzkovatelia sľubujú suborbitálne lety do výšky 100 kilometrov, pri ktorých je krásne vidieť zakrivenie Zeme, či jednoduchový program astronauta, v rámci ktorého návštevník na vlastnej koži spozná, čo môže či nemôže robiť kozmonaut vo vesmíre.

Kozmické lode, ktoré by mali štartovať zo Singapuru či Rás al- Chajmá, dostali názov Explorer. Sú projektované pre päťčlennú posádku, pričom najvyššou prioritou je bezpečnosť ľudí a poskytnutie čo najväčšieho množstva zážitkov a skúseností. Zatiaľ nie je jasné, kedy by mala vesmírna turistika odštartovať, ale vraj to bude v najbližších rokoch, tvrdia iniciátori projektu, ktorí však ešte stále nezohnali potrebné financie na výstavbu vesmírnych prístavov.

3)

Čo vás viedlo k tomu, že ste opustili rodnú hruď?

Bol som krasokorčuliarom v bratislavskom Slovane a dostal som možnosť pracovať medzinárodnej krasokorčuliarskej show Holiday on Ice. Opustil som domov, nechal štúdium práva a vybral som sa za dobrodružstvom. Už som sa nevrátil.

Aká bola atmosféra v legendárnej Holiday on Ice?

Bolo to veľmi vzrušujúce! Dva roky sme cestovali po celej Európe a boli sme ako jedna veľká rodina. Všetci sme však vedeli, že tento životný štýl a práca nie sú navždy, a tak sme popritom snívali svoje individuálne sny na tému „čo potom“. Nebolo nás v Holiday on Ice málo, čo sme túžili po vlastnej reštaurácii, obchode či hoteli. Takže som nebol vôbec originálny. Po dvoch rokoch putovania som sa rozhodol niekde sa usadiť a moja voľba padla na mesto, v ktorom sa mi najviac páčilo – na Paríž.

Ako ste sa v meste svetiel pretĺkali v začiatkoch?

Robil som, čo som vedel, venoval som sa teda krasokorčuľovaniu. Prvé dva roky v Paríži som strávil na ľade, no už ako tréner.

Kedy prišiel osudový skok od trénerstva k hotelierstvu?

Po tom, ako som skončil na ľade. Spolu so známym sme dostali možnosť odkúpiť luxusný hotel v najkrajšej časti mesta. Známý však od celej akcie na poslednú chvíľu odskočil, a tak som si musel vystačiť sám. V praxi to znamenalo asi toľko, že na exkluzívny hotel som už nemal dosť peňazí a musel som sa s ním rozlúčiť. Nevešal som však hlavu a okamžite som sa začal obzerať po niečom skromnejšom a prijateľnejšom. Po dlhom hľadaní som objavil ubytovňu, z ktorej je dnešný Hotel Moderna.

Turisti si k vám ľahko našli cestu?

Tak s touto stránkou hotelierstva som našťastie nikdy nemal problémy. Ceny za ubytovanie rozhodne nie sú astronomické, čo je najmä pre krajanov veľmi sympatické. Po roku 1989 k nám chodili organizované zájazdy, neskôr, keď sme sa otvorili svetu a ľudia začali bežne cestovať do západných metropol tak ako kedysi z Bratislavy do Košíc, začali sem starí zákazníci prichádzať na vlastnú päsť, pričom mi robili reklamu ústnym podaním. Len raz som mal reklamu v lietadlách, no zistil som, že ju vlastne nepotrebujem. Som jeden z mála šťastlivcov, ktorí si nemusia financovať vlastný marketing!

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok mennyi vizsgapontot jelentenek meg.

Dolgozatpont	Vizsgapont
25	30
24	29
23	28
22	26
21	25
20	24
19	23
18	22
17	20
16	19
15	18
14	17
13	16

Dolgozatpont	Vizsgapont
12	14
11	13
10	12
9	11
8	10
7	8
6	7
5	6
4	5
3	4
2	2
1	1

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szöveggörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Félpontok és jutalompontok nem adhatók.
3. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5 pont
Formai jegyek és hangnem	2 pont
Szövegalkotás	3 pont
Szókincs, kifejezőmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	20 pont
Vizsgapont	10 pont

1. Mivel a két feladat aránya az értékelésben 1/3–2/3, az első feladatnak a pontszámát felezni kell, azaz 10 vizsgapont szerezhető. Amennyiben a pontszám felezése után kapott összeg fél pontra végződik, felfele kell kerekíteni. Ebben a vizsgarészben tehát nincsen külön átszámítási táblázat.
2. Amennyiben a dolgozat a Tartalom, Szövegalkotás, Szókincs, kifejezőmód vagy a Nyelvtan, helyesírás értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs célt/célokat.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben megfelelő lehet az adott szempont kifejtése akkor is, ha a vizsgázó csak egy mondatban fogalmazza meg a kérdést.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a Szókincs, kifejezőmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontoknál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel mint szövegfajttával szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzethez való viszonynak és a közlési szándéknak.

E szempont értékelésénél csak a nyelvtani és helyesírási hibát sem tartalmazó variációk számítanak helyesnek. Amennyiben a megszólítás és az elköszönés külön-külön helyes ugyan, de nem illenek egymáshoz, akkor a formai jegyek nem megfelelőek (0 pont).

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e a szöveg gondolatmenete, azaz az irányító szempontok valamint az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit,
- megfelelő-e a formai tagolás.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemei

A szöveget a mondatok halmazától a kohézió különbözteti meg, amit a szöveget alkotó elemek jelentésének szerves összefüggése és a szerkezeti összekapcsoltság biztosít. A szöveg egységét biztosító jelentés szintű kapcsolatteremtés leggyakoribb eszközei a következők:

- teljesen vagy részben ismétlődő szavak, szószerkezetek,
- szinonimák,
- a szavak és szószerkezetek jelentése között lehetséges néhány viszony (ellentét, ok-okozati viszony stb.),
- a mondatok logikai-tartalmi elrendezése (ok-okozat, általános-konkrét stb.).

A mondatok kapcsolódását biztosító nyelvtani, szerkezeti kapcsolóelemek:

- az önálló mondatok közötti kötőszók,
- rámutató szók (különböző névmások, határozószók),
- egyéb nyelvtani viszonyító elemek (igeragozás, középfok stb.).

A Szövegalkotás szempontnál a Tartalom szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

Szókincs és kifejezőmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatos).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újra-olvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a Szókincs, kifejezőmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „príst“ ige helyett a „odíst“ igét), ezt a hibát csak a Szókincs, kifejezőmód szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy előjárószt helytelen vonzattal használ (pl. „s+gen.“), ezt a hibát csak a Nyelvtan, helyesírás szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak,
- megfelel-e a nyelvhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatosak a nyelvtani struktúrák és a mondat szerkesztés).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a Szókincs, kifejezésmód szempontnál.

Javítási jelrendszer

Áttekinthetőbb a javítási jelrendszer, ha az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írjuk.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a szempont sorszámának megadásával:

- ④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,
- √3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,
- 2– (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot a szövegben több helyen tárgyal, a szempont teljesítését az utolsó említés helyénél kell jelölni.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

- Dátum = D
- Megszólítás = M
- Köszönés = K
- Aláírás = A

A teljesítés minőségét mutató jelek:

- Ⓧ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,
- √ K (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy.

Szövegalkotás

A Tartalom szempontnál használt számozás segít e szempont megítélésénél is.

Szókincs, kifejezésmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

- L = lexikai hiba,
- ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,
- É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

~~~~~

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

~~~~~ i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl → = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Értékelési skála (emelt szint 1. feladat)

Tartalom

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat nagyrészt megfelelően valósította meg.	A vizsgázó három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és még legalább egy irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot. Alapvető kommunikációs célját nem éri el.

Formai jegyek és hangnem

2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszonyoknak. Van helyes megszólítás, dátum, elköszönés és aláírás.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszonyoknak. Van helyes megszólítás és aláírás. A dátum és az elköszönés hibás vagy hiányzik.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszonyoknak. Hiányzik vagy nem helyes a megszólítás és/vagy az aláírás. vagy: A vizsgázó nem törekedett a levélforma betartására.

Szövegalkotás

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A formai tagolás megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése nagyrészt logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és a befejezés. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmazából áll.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincese egyszerű. Sok a szóismétlés. A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat szerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondat, alaktan, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat szerkesztésre. A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondat, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat szerkesztése nem kellően változatos. Rendszeres hibákat ejt. A szövegben sok hiba van, a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat szerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezőmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	20 pont

Vizsgapont	20 pont

Amennyiben a dolgozat bármelyik értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki és milyen mélységben tárgyalta azokat,
- megfelelően kifejtette és indokolta-e véleményét.

A témakifejtés során a vizsgázónak a megadott témát tágabb kontextusba kell helyeznie, továbbá ki kell fejtenie, és érvekkel alá kell támasztania véleményét (valamelyik irányító szempont kapcsán). A vizsgázónak mind a négy irányító szempontra ki kell térnie dolgozatában. Egy irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelően részletesnek, ha a vizsgázó legalább két gondolatot fogalmaz meg hozzá. Amennyiben a vizsgázó szó szerint átvesz egy vagy több mondatot a gondolati segítséget nyújtó segédanyagból, a lemásolt rész nem

vehető figyelembe az adott irányító szempont értékelésekor. Egy szinten belül (4–3 vagy 2–1) az irányító szempontok kifejtésének részletessége értékelhető.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a Szókincs, kifejezőmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontoknál.

Szövegalkotás

Az emelt szint első feladatánál található részletes útmutatás érvényes ennél a feladatnál is. Azonban a 4–3 és a 2–1 pontos sávoknál a formailag nem megfelelően tagolt szövegeket az alacsonyabb pontszámmal kell értékelni. Ez nem jelenti azonban azt, hogy a formailag tagolt, de kevésbé logikus felépítésű szövegek nem értékelhetők az alacsonyabb pontszámmal.

Szókincs és kifejezőmód

A részletes útmutatást lásd az emelt szint első feladatánál.

Nyelvtan, helyesírás

A részletes útmutatást lásd az emelt szint első feladatánál.

Javítási jelrendszer

Lásd az emelt szint első feladatánál.

Értékelési skála (emelt szint 2. feladat)

Tartalom

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó négy irányító szempont kifejtésével részletesen és megfelelő mélységben dolgozta ki a témát. Minden irányító szemponthoz két gondolatot fogalmazott meg. Részletesen kifejtette, és érvekkel megfelelően alátámasztotta véleményét.	A vizsgázó három irányító szempontot megfelelő mélységben dolgozott ki, azaz két gondolatot írt hozzájuk. A negyedik szempontot csak részben, vagy egyáltalán nem tárgyalta. A vizsgázó törekedett arra, hogy részletesen kifejtse, és érvekkel alátámassza véleményét.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két-két gondolatot fogalmazott meg) vagy négy , illetve három irányító szempontot tárgyalt részben (egy gondolatot írt hozzájuk). A vizsgázó nem fejtette ki részletesen véleményét, alig érvelt.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két gondolatot fogalmazott meg hozzá), vagy csak két irányító szempontot tárgyalt részben (egy-egy gondolatot fogalmazott meg). A vizsgázó nem fejtette ki megfelelően véleményét.

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A szöveg formai tagolása megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése nagyrészt logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra. A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. Sok a gondolati ismétlés. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmazából áll.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés. A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondatszerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondat-, alaktan-, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondatszerkesztésre. A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondatszerkesztése nem kellően változatos. Rendszerszerű hibákat ejt. A szövegben sok hiba van, és/vagy a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondatszerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.